

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hqar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

ОДЛУКА

Датум усвајања: 12. септембар 2012. године

Предмети бр. 91/09 и 338/09

Александар МАРКОВИЋ и Љубинка МАРКОВИЋ

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 12. септембра 2012. године,
уз присуство следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ, председавајућег
г. Пола ЛЕМЕНСА
гђе Кристин ЧИНКИН

Уз помоћ
г. Андреја АНТОНОВА, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменути жалбу, уложену сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, обављеног такође и електронским путем, у складу са правилом 13 § 2 свог Пословника, одлучила је како следи:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба г. Александра Марковића уложена је 8. априла 2009. и уписана је 30. априла 2009. године. Жалба гђе Љубинке Марковић уложена је 14. априла 2009. и уписана је 30. априла 2009. године.
2. Дана 9. децембра 2009. године, Комисија је затражила од г. Александра Марковића да достави додатне информације. Није добијен никакав одговор.
3. Дана 9. августа 2010. године, Комисија је одлучила да споји ова два предмета сходно правилу 20 свог Пословника.

4. Дана 6. октобра 2010. године, Комисија је поново упутила жалиоцима захтев за додатне информације. Није добијен никакав одговор.
5. Дана 22. децембра 2011. године, Комисија је проследила жалбе Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС) како би добила примедбе УНМИК-а на прихватљивост жалби.
6. Дана 28. децембра 2011. године, Комисија је добила додатне информације од г. Александра Марковића у вези са жалбама.
7. Дана 13. фебруара 2012. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

8. Први жалилац је син, а други жалилац је супруга г. Ђорђа Марковића.
9. Жалиоци наводе да су 11. јуна 1999. године напустили Косово из безбедносних разлога, а да је г. Ђорђе Марковић остао у њиховој кући у Сувој Реци да сачека свог оца. Према наводима суседа, чланови Ослободилачке војске Косова провалили су у стан г. Ђорђа Марковића, између 11. и 12. јуна 1999. године, брутално га претукли и одвели га у непознатом правцу. Од тада се не зна где се он налази.
10. Жалиоци наводе да је отмица пријављена Министарству унутрашњих послова Србије, Црвеном крсту Југославије и Међународном комитету Црвеног крста (МКЦК). МКЦК-ов захтев за проналажење г. Ђорђа Марковића још увек је отворен. Његово име се такође налази на два списка несталих особа, које је МКЦК проследио полицији УНМИК-а 12. октобра 2001. године, односно 11. фебруара 2002. године, и у бази података коју води УНМИК-ова Канцеларија за нестала лица и судску медицину.
11. Дана 9. децембра 2008. године, одговорности УНМИК-а у области полиције и правосуђа на Косову су престале, а Мисија владавине права Европске уније на Косову (ЕУЛЕКС) преузела је пуну оперативну контролу у области владавине права, након саопштења председника Савета безбедности Уједињених нација, 26. новембра 2008. године (S/PRST/2008/44), којим се поздравља даље ангажовање Европске уније на Косову. Између 9. децембра 2008. и 30. марта 2009. године, сви списи кривичних предмета које су поседовали Одељење правде и полиција УНМИК-а предати су ЕУЛЕКС-у.

III. ЖАЛБЕ

12. Жалиоци се жале на УНМИК-ов наводни пропуст да ваљано истражи отмицу и вероватно убиство њиховог члана породице. Жалиоци се, у суштини, такође жале на страх, бол и патњу које су претрпели због ове ситуације.
13. Комисија је мишљења да се може сматрати да жалиоци указују, тим редоследом, на повреду права г. Ђорђа Марковића на живот, загарантованог чланом 2 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП), као и на повреду свог права у смислу забране нечовечног и понижавајућег поступања, загарантованог чланом 3 ЕКЉП.

IV. ПРАВО

14. Пре него што почне да разматра меритум предмета, Комисија мора прво да одлучи да ли да прихвати предмете, узимајући у обзир критеријуме прихватљивости из одељака 1, 2 и 3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

Наводно кршење члана 2 ЕКЉП

15. Жалиоци се жале, у суштини, на недостатак адекватне кривичне истраге у вези са отмицом и вероватним убиством г. Ђорђа Марковића.
16. У својим примедбама, СПГС не оспорава прихватљивост овог дела жалби.
17. Комисија је мишљења да жалбе везане за члан 2 ЕКЉП покрећу озбиљна чињенична и правна питања чије би разрешење требало да зависи од процене меритума. Према томе, Комисија закључује да овај део жалби није очигледно неоснован у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.
18. Нису установљени други разлози на основу којих би овај део жалби био проглашен неприхватљивим.

Наводно кршење члана 3 ЕКЉП

19. Жалиоци се жале на душевну бол и патњу које су им проузроковане околностима везаним за отмицу њиховог члана породице.
20. У својим примедбама, СПГС тврди да, иако жалиоци наводе да су претрпели душевну бол и патњу због нестанка свог сродника, не постоји тврдња да су ту патњу изазвали поступци или пропусти који се приписују УНМИК-у. СПГС даље наводи да није достигнут минимални ниво озбиљности ситуације који је неопходан како би чињенице биле унутар опсега члана 3. Према наводима СПГС-а, овај део жалби стога је неприхватљив као очигледно неоснован.
21. Комисија сматра да су, упркос томе што жалиоци нису изнели изричите тврдње у том смислу, у жалби наведене релевантне чињенице које се тичу отмице сродника жалилаца на којима може да се заснива наводно кршење права жалилаца сходно члану 3 ЕКЉП.
22. Комисија се позива на судску праксу Европског суда за људска права која се тиче питања да ли се чланови породице нестале особе могу сматрати жртвама поступања које је супротно члану 3 ЕКЉП којим се забрањује нечовечно поступање. Европски суд за људска права прихвата такву могућност, што зависи од постојања „нарочитих чинилаца који доводе до тога да патња коју преживљава [члан породице] добије димензију и одлике различите од емоционалне туге каква се може сматрати неизбежном код особа које су у сродству са жртвом озбиљног кршења људских права“. Суд даље сматра да „у пресудне елементе спадају непосредност крвог сродства, конкретне околности везане за породични однос, мера у којој је члан породице био сведок предметних догађаја, ангажованост члана породице у покушају да прикупи информације о несталој особи и начин на који су надлежни органи одговорили на такво распитивање“. Суд такође наглашава „да суштина те повреде не лежи толико у чињеници да је члан породице нестао, већ се односи на реакције и ставове надлежних органа на насталу ситуацију након што им је предочена“ (видети нпр. Европски суд за људска права (ЕСЉП) (Велико веће),

Чакићи против Турске, бр. 23657/94, пресуда од 8. јула 1999, § 98, ЕКЉП, 1999-IV; ЕСЉП (Велико веће), *Кипар против Турске*, бр. 25781/94, пресуда од 10. маја 2001, § 156, ЕКЉП, 2001-IV; ЕСЉП, *Орхан против Турске*, бр. 25656/94, пресуда од 18. јуна 2002, § 358; ЕСЉП, *Базоркина против Русије*, бр. 69481/01, пресуда од 27. јула 2006, § 139; видети такође Саветодавна комисија за људска права (ХРАП), *Здравковић*, бр. 46/08, одлука од 17. априла 2009, § 41 и ХРАП, *Радисављевић*, бр. 156/09, одлука од 17. фебруара 2012, § 18).

23. Комисија сматра да жалилац може да се позове на кршење члана 3 ЕКЉП чак и ако не постоји изричита референца на конкретне поступке надлежних органа ангажованих у истрази јер и пасивност надлежних органа и недостатак информација пружених жалиоцу могу да указују на нечовечно поступање надлежних органа према жалиоцу (видети случај *Младеновић*, бр. 99/09, одлука ХРАП од 11. августа 2011, § 22; случај *Петковић*, бр. 133/09, одлука ХРАП од 16. децембра 2011, § 20).
24. У погледу примедбе СПГС-а у вези са прагом патње који је неопходан сходно ЕКЉП, Комисија сматра да се разматрање тог елемента не може одвојити од разматрања меритума жалби.
25. Комисија је мишљења да овај део жалби покреће озбиљна чињенична и правна питања, чије би разрешење требало да зависи од процене меритума. Према томе, Комисија закључује да овај део жалби није очигледно неоснован у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 и одбацује приговор који је уложио СПГС.
26. Нису установљени други разлози на основу којих би овај део жалби био проглашен неприхватљивим.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

ПРОГЛАШАВА ЖАЛБЕ ПРИХВАТЉИВИМ.

Андреј АНТОНОВ
Извршни службеник

Марек НОВИЦКИ
Председавајући